

20.66x29.43	1/4	עמוד 36	הארץ - מוסף הארץ	05/08/2022	82683130-1
גנט - הוצאת ספריסבין היטלר לצ'רצ'יל - מאת יעקב פלקו - 25910					

הם היו שני סוכני ביון יהודים יריבים, אחד מטעם פולין ואחד מטעם בריטניה. בסוף, אחד רצח את השני
ליזה רוזובסקי עמוד 36

אבל אז אני אצטרך להרוג אותך

מיקיצי'נסקי נחטף בעיצומם של המגעים בין הנאצים לממשלת פולין הגולה, מלחמת העולם לא היתה מתפתחת כפי שהתפתחה. עוד לפני שהוא פורס את סיפור היריבות המרה בין שני הסוכנים היהודים, פלקוב מתאר ניסיונות חוזרים ונשנים של הרייך השלישי להגיע להסכם שלום עם הפולנים ועם הבריטים מיד לאחר הפלישה לפולין. הוא מתאר בפרוט-רוט פניות גרמניות לכריטניה וניסיונות להגיע להסדר עם גורמים פולניים, מימיה הראשונים של המלחמה. "טענות ועדויות על מגעים של הנאצים עם הבריטים והפולנים בתחילת המלחמה בניסיון להגיע לשלום פורסמו בעבר", אומר פלקוב כשאנחנו נפגשים לראיון בבית קפה בתל אביב. "אבל לדעתי, אלה היו קטעים נפרדים וספורדיים, שלא הציגו תמונה שלמה. אני חושב שהצלחתי להרכיב את הפאזל הזה. אני גם חושב שאם נמשיך לחפור, נגלה עדויות נוספות."

"בין היטלר לצ'רצ'יל" מסתמך בין היתר על תכתובות ודיווחים מודיעיניים בריטיים ופולניים סודיים שכדי לגלותם סרק פלקוב ארכיונים בצפון אמריקה ובדרומו, בבריטניה, בפולין ובירושלים. בספר הוא מסתמך בין היתר על

הצד האחד מסטון מיקיצי'נסקי, איש עסקים יהודי פולני-רוסי, שבשיאה של מלחמת העולם השנייה חילץ דוגמניות צמרת, נשות חברה וקרובות משפחה של מנהיגי פולין הגולים מוורשה הכבושה והכריח אותן לפרייז. מן הצד השני היהודי אדוורד שרקייביץ', שנולד במחוז לובו, התנצר והפך בזמן המלחמה לסוכן כפול פולני-בריטי. את המפגש בין שני היהודים האלה מתאר יעקב פלקוב בספרו "בין היטלר לצ'רצ'יל", שיצא לאור בהוצאת מאגנס. למפגש הזה היה סוף טרגי, כאשר שרקייביץ' חטף את מיקיצי'נסקי מאיסטנבול, הכריח אותו לארץ ישראל, כלא אותו בכלא עכו ובהמשך רצח אותו וטמן את גופתו אי-שם בחולות חיפה. אבל מותחן הריגול הזה הוא רק הצוהר שדרכו כו חושף פלקוב, עמית אורח באוניברסיטת אוקספורד ומרצה באוניברסיטת תל אביב, סיפור מפתיע לא פחות ומשמעותי הרבה יותר: ניסיון של הידברות חשאית בין ממשלת פולין הגולה לגרמניה הנאצית. מי שהכשילו את הניסיון הזה, לפי פלקוב, היו לא אחרים מאשר שירותי הביון הבריטיים. המסקנה שאליה הוא מגיע מפתיעה ומרחיקת לכת עוד יותר: ייתכן שאילו לא היה

זה סיפור על ריגול, בגידה ורצח, שבמרכזו שני סוכנים יהודים שעמדו משני צדי המתרס בזמן מלחמת העולם השנייה. היריבות המרה הזאת הסתיימה בחטיפה, התנקשות על אדמת ארץ ישראל – וגופה שמעולם לא נמצאה

ליזה רוזובסקי

21.98x28.58	2/4	עמוד 37	הארץ - מוסף הארץ	05/08/2022	82683131-2
גנט - הוצאת ספריסבין היטלר לצ'רציל - מאת יעקב פלקו - 25910					

צילום: Roger-Viollet / Roger-Viollet via AFP ©

השגריר הגרמני באנקרה פרנץ פון פאפן, וכן עם דיפלומט אמיל פון רינטלן, שהיה מקורב לשר החוץ הנאצי יואכים פון ריבנטרופ. כאן נכנס לתמונה הסוכן הכפול אדוורד שר-קייביץ', שפעל בשליחות המודיעין הבריטי וב-שיתוף עם המודיעין הטורקי ועם גורמים פולניים שנאבקו בממשלה הגולה. שר-קייביץ' גילה את הקשר החשאי בין מיקיצינסקי לדיפ-לומטים הגרמנים וניצח על מבצע מורכב באיסטנבול במטרה לסכל את המשא ומתן. שר-קייביץ' פיתה את מיקיצינסקי להגיע לפגישה עם איש מודיעין טורקי. בפגישה הוגש לו קפה עם סם הרדמה, אבל באורח מפתיע הסם לא פעל את פעולתו, אולי משום שמיקיצינסקי היה אדם חזק ורחב גוף. לאחר שהטורקים לא הצליחו להרדים את מיקיצינסקי, הם נאלצו להלום בראשו ולהצמיד לפניו מטלית עם כלורופורם. את הדרך מאיסטנבול לפלסטנה עשה מיקיצינסקי ההלום והכבול במטוס, תחת עינו הפקוחה של שר-קייביץ'. בכלא עכו הוא הוחזק בתא קטן, סבל ממחלות שונות, אך בחקירותיו עמד איתן, הן מול חוקרים בריטים והן מול שר-קייביץ' עצמו. הוא סירב להודות בבגידה

ליכולתו של מיקיצינסקי לחצות גבולות (פל-קוב כותב כי הוא חצה גבולות מדיניים באירופה השסועה כאילו היו גבולות האיחוד האירופי בן זמננו) היה הסבר פשוט יחסית: הוא ידע לשחד את האנשים הנכונים במקומות הנכונים. בין שזה דיפלומט צ'יליאני שהנפיק לו דרכון דיפלומטי של מדינתו וכך סיפק לו מטריית הגנה בפולין, ברומניה ובטורקיה, ובין שזה בכיר המודיעין הצבאי הגרמני המוכר בכינוי "דוקטור שולץ", שסייע למיקיצינסקי להיכנס ולצאת מפולין הכבושה בלא פגע ולהוציא לפועל משימות מט-עם האויבת של גרמניה – ממשלת פולין הגולה. ומה לגבי בני עמו? מהמחקר עולה כי מיקיצינסקי סייע גם ליהודים – ככל הנראה בעיקר לאמידים שבהם – להימלט מפולין ומרו-מניה. הם הפקידו בידו את הונם כדי שיחלץ גם אותו, ועל כך יעידו בין היתר התביעות לעיובונו של מיקיצינסקי שנים לאחר מותו. לאחר שמיקיצינסקי הצליח לחלץ את בני ובנות משפחותיהם של מנהיגי פולין הגולים מוורשה הכבושה, רכש איש העסקים היהודי את אמונם. הוא נעשה מקורב במיוחד לשר הפנים סטניסלב קוט, ובשליחותו ניהל משא ומתן עם

ארכיונים של סוכנות הביון הבריטית (MI5), של המינהלת הבריטית למבצעים מיוחדים (SOE) ושל גופי מודיעין פולניים. חלק מהארכיונים הבריטיים נחשפו לציבור, לדבריו, רק לפני כמה שנים, ולהערכתו – ייתכן שגם זה בטעות, כיוון שהם חושפים את האינטריגות והמאבקים בין שתי בעלות הברית הקרובות ביותר בתקופת מלחמת העולם השנייה – בריטניה וממשלת פו-לין הגולה, ומציבים את התנהלותה של בריטניה באור בעייתי ביותר. לצד מקורות מסוגים כאלה גילה פלקוב אוצרות גם במקומות צפויים פחות – למשל, דיווח אלמוני שהיה קבור במשך עשר-רים בארכיון שכוח-אל במכון על שם פילסודסקי בניו יורק וחושף צדדים צבעוניים בחייו ובאופיו של סמסון מיקיצינסקי – כמו חיבתו היתרה למלונות פאה, לראוותנות ולרהב.

מאיסטנבול לפלסטנה

מבצעי החילוץ של מיקיצינסקי, אדם שניחן באופי נועז ושלט בכמה שפות, אכן דמו לטילי תענוגות או לאפיוודות מסרטי טרנטינו: הבור-חות והמכריח דילגו בין כירות אירופה במכוניות יקרות ובמטוסי נוסעים ולנו במלונות פאה

22.23x28.46	3/4	עמוד 38	הארץ - מוסף הארץ	05/08/2022	82683133-4
גנט - הוצאת ספריסבין היטלר לצ'רצ'יל - מאת יעקב פלקו - 25910					

מיקי צ'נסקי בין בכירים גרמנים לממשלת פולין. הגולה צולח, ההנהגה הפולנית חוותת למולדת, "מקבלת עליה סמכויות מסוימות בניהול 'הממשל הכללי', ובקיץ 1941 אף חוברת אל משטרי איטליה, ספרד, פינלנד, רומניה, סלובקיה וקרוואטיה שתמכו צבאית בפלישה הגרמנית לברית המועצות".

פלקוב תוהה אם מימוש התסריט הזה "היה משנה גם את גורלם המר של יהודי פולין", ומר סיף כי "יציאתה הרשמית של פולין מהמלחמה עם גרמניה והשפעתו המרסנת האפשרית של צעד זה על התנהלותן של לונדון וושינגטון כלפי ברלין עשויות היו לצמצם את מכלול השיקולים שמהאחורי ההחלטה הנאצית להשמיד כליל את יהדות אירופה, ובכלל זה את יהדות פולין, על ידי שלילת הבסיס לרצון העז של היטלר וביכירים נוספים במשטרו לנקום בכריטים ובאמריקאים על מלחמתם נגד הרייך השלישי".

אבל כיצד מיישבים את ההשערה שלפיה גרמניה היתה מוכנה לכרות שלום עם פולין ובעלות בריתה ולהסתפק בהישגים טריטוריאליים וגיאופוליטיים צנועים יחסית, עם הנרטיב שכר לנו לומדים בבית הספר ולפיו היטלר התכוון להשתלט על שטחי פולין כדי ליצור מרחב מחיה עבור האומה הגרמנית הארית ולשעבד את הפולנים הסלאבים? "זה מורכב", משיב פלקוב.

"היו אנשים דוגמת אלפרד רוזנברג (מבכירי האידיאולוגים הנאצים, ראש המינהלת למדיניות חוץ של המפלגה ולימים שר השטחים הכבושים של הרייך השלישי במזרח – ל"ר) שבאמת ראו את הדברים כך. היו בריונים דוגמת הימלר או היידריך, שהיו רגילים לפתוח ראשים בקרבות רחוב עם הקומוניסטים – ובעיניהם העולם היה מקום של דם, בשר ואכזריות. אבל עם זאת, הן האליטה הצבאית, הן האליטה הדיפלומטית והן האינטלקטואלים ראו את המצב באופן שונה. הם ידעו שהם פועלים לצד בריונים ורצו להקדים תרופה למכה. הם רצו לעצב את המרחב לפני שהבריונים ייקחו את ההגה לידים. הם הבינו שמבחינת גרמניה סכסוך גדול באירופה בעת הזאת הוא קטסטרופה. בנוסף, הם חששו מאוד מהקומוניסטים. והם ראו את עצמם כחלק מגוש גדול של משטרים קונסרבטיביים-רדיקליים באירופה שראו את הדברים עין בעין, ובכלל זה פולין. הם שמרו על קשרים הדוקים מאוד עם הפולנים. בין האצולה הפולנית והגרמנית היו קשרי דם רבים".

לפי פלקוב, הכוחות המתונים ברייך השלישי היו יכולים בהחלט להסתפק בכיבוש ובסיפוח של שלזיה, המסדרון הפולני והעיר דנציג (גדניסק) – כלומר, מבחינתם, בהחזרת השטחים הגרמניים ההיסטוריים לגרמניה – ובכינון ממשלה

והתעקש שפעל אך ורק למען מולדתו, פולין. בסופו של דבר, משער פלקוב, שרקייביץ' הוציא אותו להורג, העלים את גופתו והצדיק זאת בניסיון בריחה של מיקי צ'נסקי.

האפיזודה ההיסטורית הקטנה אך הדרמטית הזאת, טוען פלקוב, היא רק חוליה בשרשרת של ניסיונות הידברות לא מוצלחים בין הגרמנים לאנגלים ולפולנים, ודוגמה נוספת לאופן שבו בריטניה תמרנה וריסנה את ההנהגה הפולנית, כדי להכפיף אותה למטרותיה. הוכחה נוספת לדברים הללו מתרחשת מיד לאחר רצח מיקי צ'נסקי. הבריטים, מספר פלקוב, ביקשו משרקייביץ' להקים מערך מודיעין מקביל למודיעין הצבאי הפולני. שרקייביץ' היה אמור גם לפקד על המערה, כשהוא כפוף לבריטים, וכך לעזור להם להדק את שליטתם בממשלת פולין הגולה. "אני חושב שהיתה שם תוכנית רב-של-בית", אומר פלקוב. "תחילה הבריטים חיסלו את מיקי צ'נסקי, ואחר כך התכוונו לעשות הפיכה צבאית-מודיעינית מאחורי הגב של ראש ממשלת פולין הגולה ולדיסלב שיקורסקי. לשרקייביץ' היה תפקיד מרכזי בשני המהלכים".

פלקוב משער שהבריטים רצו לנטרל את ראש הממשלה שיקורסקי, שהיה גאווה ועצמאי מדי מבחינתם, ובין היתר התקשה לבלוע את כריתת הברית עם הסובייטים ואת הוויתור על שטחי פולין לטובת ברית המועצות. עם זאת, בסופו של דבר המהלך לא יצא אל הפועל, כיוון ששיקורסקי ממילא איבד את כוחו בהנהגה הגרמנית לטובת הגנרל אנדרס, שהיה כפוף לבריטים. כך התייתרה "ההפיכה השקטה" ואיתה התייתרו, מבחינת הבריטים, שירותיו של הסוכן הכפול שרקייביץ'.

ללכת על כל הקופה

פלקוב נולד בריגה שבלטביה הסובייטית ב-1972 ובגיל 18 עלה יחד עם משפחתו לישראל. אחיו הצעיר, מיכאל פלקוב, שימש כיועץ תקשורת לבנימין נתניהו ולאביגדור ליברמן והקים את אתר "אירוס", אשר, כפי שקבע בית המשפט בפרשת ישראל ביתנו, שימש צינור לתשלום שוחד למפלגה. ב-2014 נעלמו עקבותיו באופן מסתורי.

אבל בחזרה לאח הבכור: יעקב למד מדעי המדינה, עבד בעיתון "נובוסטי נדלי" בשפה הרוסית ככתב לענייני חוץ וביטחון וגויס בתחילת שנות ה-2000 לעבוד כאנליסט במשרד הביטחון. תוך כדי העבודה הביטחונית השלים דוקטורט על פעילותם המודיעינית של פרטיוז'נים סובייטים במלחמת העולם השנייה.

"בין היטלר לצ'רצ'יל" מציע פלקוב "תסריט דמיוני" שבו המשא ומתן החשאי בתיווך

פרו-גרמנית במרכז פולין. כאשר להיטלר עצמו, ב"מיי קמפף" הוא אמנם איים למחוק את פולין מעל פני האדמה, אבל, כך מדגיש פלקוב, הוא התפשר איתה כשחתם על הסכם אי-התקיפה חמש שנים לפני הפלישה. "הוא ידע להיות פרגמטי כשצריך, ואני חושב שהוא המשיך להיות פרגמטי בערך עד לוועידת ואנווה או לפחות עד תחילת 'שואת הכדורים' (רצח המוני של יהודים בגיאיות הריגה בשטחי ברית המועצות הכבושים – ל"ר). אני חושב שברגע הפלישה לפולין הוא היה מוכן לפשרות".

האם גם הפלישה לברית המועצות היתה חלק מהתנהגות פרגמטית מבחינת היטלר? ומה לגבי הקמת המערך להשמדת היהודים? פלקוב אומר שבאופן כללי אינו מאמין כי מנהיגים מובלים בדרך כלל על ידי "אידיאה פיקס" כלשהי, אם כי רעיון אובססיבי מסוים יכול להשתלט עליהם בנסיבות מסוימות. "במקרה של היטלר הרעיון (של הגמוניה גרמנית כלל-עולמית – ל"ר) השתלט עליו אי-שם בקיץ 1941, כשהוא הבין שכל תוכניתו כשלו", אומר פלקוב. "הוא קיבל מלחמה גדולה באירופה ומלחמה עם בריטניה, שאליה הצטרפו הלכה למעשה גם האמריקאים. הוא הבין שמצא בצ'רצ'יל יריב עקשן מאין כמוהו, אנרגטי וכריזמטי, שהצליח לגבש את האומה כולה, לגייס את האמריקאים ואת כל המושבות הבריטיות – אוסטרליה, ניו זילנד, דרום אפריקה. זו כבר מלחמה גדולה מאוד, סיפור שונה לחלוטין, כשברית המועצות יושבת על הגדר, וזה כבר היה ברור. הוא ניסה ללכת על כל הקופה ולהכות בברית המועצות כדי להוציא אותה מה-

איש העסקים הפולני סמסון מיקי צ'נסקי חילץ דוגמניות מוורשה, דיג בין בירות אירופה במכוניות יוקרה ולן במלונות פאר. יריבו, הסוכן הכפול אדוורד שרקייביץ', פיתה אותו להגיע לפגישה עם איש מודיעין טורקי, שם ניסו לסמם אותו. כשהסם לא עבד, הטורקים הלמו בראשו ואז הטיסו אותו בחשאי לפלשתינה

21.7x28.51	4/4	39 עמוד	הארץ - מוסף הארץ	05/08/2022	82683132-3
גנט - הוצאת ספריסבין היטלר לצ'רצ'יל - מאת יעקב פלקו - 25910					

יעקב פלקוב. "זה אפקט הפרפר, והפרפרים שם היו גדולים למדי" צילום: הדס פרוש

מותחן הריגול הזה הוא רק הצוהר שדרכו חושף ההיסטוריון יעקב פלקוב סיפור מפתיע הרבה יותר: ניסיון של הידברות חשאית בין ממשלת פולין הגולה לגרמניה הנאצית. מי שהכשילו את הניסיון הזה היו לא אחרים מאשר שירותי הביון הבריטיים

אפקט של מפולת

דני אורבך, היסטוריון צבאי מהאוניברסיטה העברית, שמתמחה בהיסטוריה של המודיעין וכתב בין היתר על המזימות נגד היטלר (ספרו "ואלקירי: ההתנגדות הגרמנית היטלר" יצא לאור בעברית בהוצאת ידיעות ספרים), שיבח את ספרו של פלקוב בבלוג שלו "הינשוף" על חדשנותו ועל כך שהוא גורם לנו "לחשוב מחדש על כל מה שאנחנו יודעים".

"פלקוב מראה את המציאות לא כנתיב אחד, אלא כדרך יער מפותלת שעשרות שבילים יוצאים ממנה בכל נקודת זמן, חלקם מתעתעים, חלקם אמיתיים, ולעולם לא ברור איזה מהם יסתיים במבוי סתום. הוא גם מפליא לתאר את מורכבות היחסים בין המעצמות, וכיצד שחקנים כמו הפולנים – שנראו כלפי חוץ מאוחדים במלחמתם בכובש הנאצי – היו בפועל מסוכסכים עד כדי התנגשויות, רציחות ומלחמת אורחים פנימית, ועד כמה היחסים בינם לבין מארציהם הבריטיים היו רעים הלכה למעשה", כתב אורבך.

משחק, לפני שתכרות ברית עם הבריטים" כד בכד, אומר פלקוב, היטלר השתכנע שהיהודים, ששולטים בכרית המועצות, בבריטניה ובארה"ב, אשמים בכישלון תוכניותו הצבאיות. "הוא הפך את המאבק נגד היהודים לחוות הכל, כיוון שהאמין שהשמדת היהודים תהיה ערובה לניצחון או לכל הפחות למניעת הפסד במלחמה".

האלטרנטיבה למיליוני קורבנות המלחמה ולרצח העם היהודי, אומר פלקוב, היתה עשויה להיות, למשל, "הפיכתה של גרמניה למדינה החוקה במרחב האירופי, אבל ללא רוב הוועות שהיא חוללה בסופו של דבר. זה אפקט הפרפר, והפרפרים שם היו גדולים למדי. נניח שהגרמנים היו חותמים על הסכם שלום עם הפולנים. מוסר ליני לחץ לכנס ועידת שלום כלל-אירופית. היטלר כבר הכין את מבצע ברברוסה החל מסוף 1940, אבל פתאום היתה בפניו אופציה שונה לגמרי: ועידת שלום, על רקע הסכם עם הפולנים. זו סיטואציה אחרת לגמרי".

אך לצד זאת מתח אורבך ביקורת על התיאוריה של פלקוב בדבר אפשרות של הסכם שלום פולני-גרמני והפסקת מלחמת העולם השנייה בטרם הפכה למלחמת עולם: "לפעמים נראה שהמחבר אינו מבחין די הצורך בהבדל שבין מגעים וגישה לבין הסכמים דיפלומטיים שעשויים לשנות מציאות קשה ומסלימה של מלחמת עולם", כתב.

בשיחה עם "הארץ" הוסיף אורבך: "זה שההיסטוריה בנויה מהמון שבילים שמתפצלים בנקודות שונות לא אומר שכל תרחיש סביר כמו השני. האם הסבירות לתרחיש שיעקב מציע היא אפס? לא. אבל היא נמוכה. לפעמים תרחישים לא סבירים מתממשים. אבל העובדה שהגישה שיש לא התקדמו מעבר לגישה אומרת שיש כוחות חזקים שקשה מאוד להתגבר עליהם".

"אני לא טוען שזה בהכרח היה קורה", משיב פלקוב לדבריו. "אבל אני רואה את התהליך ההיסטורי כשיח מסועף עם צומתי החלטה רבים. בכל מערכת מורכבת, אם משנים פרט קטן, דבר יתחילו להתפתח בכיוון שונה. לא בכדי הב-ריטים ייחסו חשיבות רבה כל כך למבצע הסיכול של המשא ומתן. צ'רצ'יל, בתור פוליטיקאי מנוסה ובעל יכולת חיזוי, ראה לאן זה יכול להוביל והבין שהסכם בין הגרמנים לפולנים יכול להוביל לאפקט של מפולת".

לדברי פלקוב, כיוצא לטביה – אחת המדינות שנכבשו על ידי ברית המועצות ב-1940 – הוא גם חש צורך לתת פתחון פה לנרטיב המזרח-אירופי על מלחמת העולם השנייה. הוא משבח את הפולנים על עמידתם האיתנה מול הגרמנים והסובייטים במשך חודש שלם. "הפולנים הבינו בנקודה מסוימת שהם היו בסדר מההתחלה ועד הסוף, והבריטים פשוט נגדו בהם. הם הידברו עם הגרמנים, והפולנים ידעו על כך וחששו מאוד, ובמקביל – הם כרתו ברית עם הסובייטים, מאחורי גבם של הפולנים ועל חשבונם (הכוונה היא לכך שהבריטים אילצו את הפולנים להשלים עם סיוע פוח שטחיהם לברית המועצות – ל"ר)".

פלקוב סבור שיש דמיון בין מצבה של פולין או לבין מצבה של אוקראינה היום. "בשני המצבים יש מדינה חלשה יחסית שיש לה גבול משור-תף עם מדינה דיקטטורית", אומר פלקוב. "מדינות המערב מנצלות בתחילה את המדינות החלשות האלה כדי לסחוט את המשטרים הדיקטטוריים. כשהמשטרים מחליטים לתקוף, המערב מספק תמיכה למדינות החלשות: מספק נשק (במקרה של אוקראינה) או מאפשר להקים צבא בגולה (במקרה של פולין). בסופו של דבר הוא משתמש במדינות האלה ובאזרחים שלהן כדי להילחם במשטרים הדיקטטוריים, ואז מוכן לב-גוד בהם כשיהיה צורך".

פלקוב אומר שהוא פסימי כעת בנוגע לאספקת הנשק המערבי לאוקראינה, ומתחיל לחשוש מב-גידה וזחלת של המערב בריביתה של רוסיה. הוא מדגיש כי הוא רחוק מלהשיל לאוקראינים עצות, אבל מעריך כי לא מן הנמנע שבשלטון האוקראיני יצוץ – ואולי כבר צצים – קולות שקוראים למגעים ישירים עם רוסיה, שלא בתיווך המערב, גם במחיר של ויתורים מרחיקי לכת. "ייתכן שתצוץ באוקראינה סיעה שתגיד: 'מילאנו את חובתנו בפני העם וההיסטוריה, ועכשיו, כשאנחנו מבינים שעומדים להפנות לנו עורף, הגיע הזמן למצוא את המיקיצ'ינסקי שלנו'".